

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

7. De Institutionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

gratiæ in concessione coadjutoria perpetua continentur: una de ipsa coadjutoria in favorem Coadjuti; altera de succedendo in favorem ipsius Coadjutoris data, adeoque unâ sublata remanebit altera. Gonzal. *ad Reg. 8. Cancellar. Gloss. 5. §. 9. n. 53. & 56. Garz. de Benef. p. 4. c. 5. n. 132. P. Engel h. t. n. 8.*

15 Lubet hic attingere *controversiam*: an Coadjutori Episcopi, vel Abbatis maxime perpetuo, si cum aliis Episcopis, vel Abbatibus concurrat, præcedentia, & locus sui Principalis debeat?

Expeditum est, Coadjutorem representare personam sui Principalis, proinde præcedere omnes, qui respectu ejus sunt inferioris Ordinis: v. g. Coadjutor Episcopi præcedet omnes Abbates, Coadjutor Abbatis omnes inferiores Clericos. Quod verò Coadjutor absolute locum sui principalis tenere, & omnes illos præcedere debeat, quos ipse Principalis, si personaliter adesset, antecederet, videtur tenere Navarr. *h. t. consil. 2. n. 5.* Ratio est: quod in actibus illis, qui ad officium Coadjutoris pertinent, coadjutor Principalis radiis coruscet arg. *l. 1. C. de Offic. Vicarii.* Neque id insolitum: ita enim Legatos Dömüs Austriacæ, Celsissimi Principis Salisburgensis, & Ducis Burgundiæ, ipsis Principibus in Persona præsentibus, præferri testatur Gabriel Schweder in *Introduct. in Jus Publ. part. spec. sect. 1. c. 10. n. 14.* Quod ipsum de Legatis Electorum tradit. *n. 12.*

Nihilominus negativa verior est, quod videlicet Coadjutor Episcopi nullum ex Episcopis, & Coadjutor Abbatis nullum ex Abbatibus præcedat, licet Principalis, si personaliter compareret, primus locus competeret. Ita Menoch. *lib. 1. consil. 51. n. 14.* Jason in *l. more majorum n. 4. ff. de Jurisd. Barb. de Benef. p. 4. c. 5. n. 65. P. Engel h. t. n. 5.* quia ceteris paribus & in eodem ordine, sive gratiæ dignitatis semper clarior est, qui propriis

radiis fulget, quàm qui alienis, & semper potentius est jus, quod quis habet jure proprio, quàm alieno, ut inquit Jason *loc. cit.* Quin ipsemet Navar. *de Majorit. & obed. consil. 8.* docet, Procuratorem Abbatis in Synodo ultimum post omnes Abbates locum occupare debere: licet enim, ait, vices alterius gerens debeat honorari tanquam representans eundem, non tamen præcisè tantum, quantum ille. Videatur etiam Decius in *res. sanè. 11. n. 2. de Offic. deleg.* ubi hanc questionem fusè prosequitur, & defendit, Regem Galliæ rectè quondam Ducem Sabaudia personaliter præsentem Legato Venetiârum proposuisse, quamquam ipsi Duci Venetiârum, si in propria Persona adfuisset, præcedentia competisset.

TITULUS VII.

De Institutionibus.

SUMMARIA.

1. *Institutio quid nominis?* 2. *Quid rei?* 3. *Quæ origo?* 4. 5. 6. *Quis possit instituere?* 7. *usque 14.* *Quis instituit?* 14. *In quibus beneficiis locum habeat institutio?* 15. 16. *Quæ sint ejus requisitæ?* 17. *Quis finis?* 18. *Qui effectus?* 19. *Quia intelligatur nomine institutionis auctorizabilis?* 20. *Quid nomine institutionis corporalis?*

Modi acquirendi Præbendas, ac Beneficia Ecclesiastica consistunt in *Electione, Institutione, & Collatione.* De *Electione* in *Libro I. tit. 6.* actum est.

§. I.

Institutio latè accepta quamcunque Beneficii concessionem, adeoque etiam electionem, & collationem continet; in quo sensu in *c. 1. de R. F. in 6.* dicitur: *Beneficium Ecclesiasticum non potest licitè sine institutione canonica obtineri.* Strictè autem dicta, prout hic sumitur, collationi, & electioni opponitur, & concessionem Beneficii ad præsentationem

Patroni factam denotat. *Wagnereck ad rubr. h. t. no. 1. & 2.*

§. II.

Definitur institutio, quod sit non libera beneficii ad præcedentem Patroni præsentationem legitimam auctoritate facta translatio. *Zoël. h. t. n. 1.*

§. III.

Causa efficiens institutionis est vel remota, vel proxima.

Remota est jus Canonicum, quo collatio beneficii auctoritate Episcopi, vel alterius Ordinarium non liberè cuius Clerico, sed necessario illi, quem Patronus præsentavit, si idoneus fuerit, facienda est. *c. decernimus 32. causâ 16. q. 7. c. si is, ad quem. 2. & ibi Interpp. h. t. in 6.*

Proxima est instituens. Pertinet autem institutio præsentatorum jure communi ad Episcopum loci, in quo beneficium situm est. *c. ex frequentibus 3. h. t. ex consuetudine vetero, vel speciali privilegio etiam ad Abbatem, Archidiaconum, vel alium Prælatum inferiorem. c. cum venissent. 6. Eod. Si tamen de jure instituendi lis oriatur inter Episcopum, & alium inferiorem Prælatum, onus probandi incumbit inferiori, & si is in probatione deficiat, jus instituendi Episcopo adjudicabitur, licet nihil probet, cum habeat intentionem fundatam in jure communi. *P. Engl. h. t. n. 3. Barb. in cit. c. ex frequentibus. num. 4. In d. etiam si constat, jus instituendi in aliquo beneficio alicui Prælato inferiori competere, nihilominus Clericus ab illo institutus tenetur Episcopo se præsentare, & illius examen subire: alioquin institutio ab inferiore facta irrita erit & inanis juxta Trident. sess. 25. de Reformatione. c. 9. & ad hæc. Nisi & hoc ipsum fuerit per inferiores Prælatos speciali jure obtentum per tradita à Panormit. in c. cum non liceat. 12. n. 17. de Præscriptis.**

Dubitat I. Quis Clericum præsentatum instituere possit Sede Episcopali vacante? *R.*

Capitulum. *c. etsi 1. h. t. in 6. ubi Gloss. & DD. ideo: quia institutio est actus jurisdictionis necessariæ, quæ Sede vacante est penes Capitulum. c. 11. & 14. de Major. & obed. Nec officit, quod Capitulum Sede vacante nequeat conferre beneficia, quæ ad collationem Episcopi spectant. c. 2. ne sede vacante. quoniam alia ratio est liberæ collationis, & alia institutionis: ista in persona, quæ instituitur, supponit jus, ideoque actus justitiæ, sive necessariæ jurisdictionis est: collatio autem in persona collatarii nullum jus supponit, ideoque est quasi donatio, & actus liberalitatis, seu gratiæ, & voluntariæ jurisdictionis, per quem futuro Episcopo libera facultas conferendi beneficium, cui velit, adimeretur. *Passerin. in cit. c. etsi 1. n. 5. h. t. in 6.**

Dubitat II. Possitne etiam officialis, sive Vicarius generalis sine speciali commissione Clericum in beneficio instituere?

Negat *Rebuffus in Prax. Benefic. lib. 1. tit. Forma vicariatus. n. 126. & seq. Primo* quia non invenitur jure cautum, quod Vicarius sine mandato speciali instituere possit; ergo hoc illi non est concedendum arg. *l. dissentientis. C. de Repudiis. Secundo* quia Vicarius non potest quem destituere, seu privare beneficio, nisi sibi expressè concessum fuerit. *c. 2. de Offic. Vicar. in 6. ergo nec instituere, cum tam institutio, quam destitutio Sacerdotum ad officium Episcopi pertineat. c. cum ex injuncto 12. in fin. de Hæret. Tertio* quia Officialis aut Vicarius generalis Episcopi beneficia conferre non potest, nisi beneficiorum collatio ipsi specialiter sit commissa. *c. fin. de Offic. Vic. in 6. Verum conferre autem institutionem quoque comprehendit per Rubr. ut Eccles. benef. sine diminut. confer. Et quamvis institutio non sit libera collatio, sapit tamen quandam donationem. c. fin. h. t. quæ in generali mandato non venit. Affirmant *Gonzal. in c. 3. n. 2. h. t. Barbos. de Offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 54. n. 70. Ho-**

Honor. *de Offic. vicar. n. 20.* ubi allegat decisionem Rotæ. Zerol. in *Prax. I. p. V. Vicarius n. 15.* Boër. *dec. 30. n. 4.* idque deducunt tum ex *e. frequentibus. 3. b. t.* ex illis nimirum verbis: *Officialium suorum, qui hoc de jure possunt;* tum ex *e. I. b. t. in 6.* statuentem, Capitulum sede vacante non posse quidem beneficia conferre, præsentatos tamen posse admittere, & instituere. Ratio peremptoria est: quia Officialis, seu Vicarius vi generalis mandati omnia potest, quæ non specialiter reperiuntur excepta, ut cum communi docet P. Engl. *de Offic. Vicarii sub n. 10.* ergo etiam instituere, cum in *d. c. fin. de Offic. Vicarii. in 6.* tantum collatio beneficiorum excipiat.

Unde facile erit prima occurrere rationi dissentientis Rebuffi: non enim potestas Vicarii generalis ad ea restricta est, quam in jure aut mandato expressa sunt, sed ad omnia extenditur, quæ non sunt à jure specialiter excepta, ac prohibita. Altera sub cane friget: siquidem non valet consequentia: non potest destituere, ergo nec instituere, nam instituere & destituere diversa jura sunt, quæ frequenter non ad eundem, sed ad diversos spectant. Flamin. Paris. *de Resignat. benefic. lib. 7. c. 10. n. 8.* Gregor. Tholosan. *de Re benef. c. 3 I. n. 11.* Laurent. Nicolarts in *Praxi Benef. tit. 1. de Reserv. Conc. Germ. dub. 9. §. 10.* Certè Prælati inferioribus nonnunquam ex privilegio, aut consuetudine competit institutio, quibus minimè competit destitutio. Panorm. in *e. accepta 3. prope fin. de Restitut. spoliat.* Flam. Paris. *d. c. 10. n. 22.* Accedit, quòd spiritualia facilius construuntur, quam destruantur, prout exemplis illustrat Innocentius III. in *c. 2. de Translat. Episc.* Ratio tertia ideo non urget, quia non est par ratio collationis, & institutionis, ex quo, ut paulo ante dictum, illa est species liberalitatis, ista autem actus necessitatis, cum præsupponat jus petendi in

præsentato, cui ex præsentatione jus acquisitum fuit. Proinde improprie omnino donatio nuncupatur in *c. fin. b. t.*

§. IV.

Subiectum institutionis est Candidatus, qui in beneficio instituitur. Ut autem ritè instituat, ex parte ejus.

Requiritur I. Ut sit Clericus: quippe Laicus incapax est ad obtinenda beneficia. *c. in Ecclesia 2. b. t. c. cum adeo. 17. & ibi Panorm. n. 3. de Rescript. c. ex literis. 6. de Transact. Paris. de Resignat. benefic. lib. 4. q. 2. n. 2. & 3.* ubi assignat rationem: quia Laicus est incapax spiritualium, prout est beneficium. Nec sufficit, etsi quis post institutionem illico tonsuram, ac ordines recipiat: quandoquidem hujusmodiabilitas non percutit tempus vacationis beneficii, quæ sola attenditur, nullà habità consideratione habilitatis supervenientis. Rota *dec. 95. num. 29. & 30. dec. 2. 8. num. 18. p. 11. Recens. Barb. de Offic. Episc. alleg. 72. n. 104.* Casar de Panimoll. *dec. 101. num. 10.* Sanè si Patronus ad Parochialem Ecclesiam vacantem præsentet aliquem, qui Minoribus solum initiatus est, is repelli non debet, sed admitti, ac institui, dummodo alioquin sit idoneus, & intra tempus à jure statutum, videlicet intra annum ad sacerdotium promoveri possit. Text. & DD. in *c. si is. 2. b. t.* Et generatim loquendo, si beneficium certum ordinem sacrum exigit, spectato jure communi, non est necessarium, instituendum actu habere illum Ordinem, sed satis est, si intra annum illum suscipiat. Clem. *2. de Etat. & qualit. & ord. profic. Pirrhing. b. t. num. 12.*

Requiritur II. Ut à Patrono intra tempus legitimum fuerit præsentatus: ut enim institutioni locus sit, de hac præsentatione, ut de aliis requisitis, doceat, necessum est. Celsus *dec. 44. n. 4. dec. 193. n. 1. dec. 297. n. 1.*

Dixi: à Patrono; nec refert, verus Patronus sit,

lit: an solum putativus: nam ad effectum, ut quis veniat instituendus, sufficit docere, se esse presentatum ab existente in quasi possessione Juris patronatus juxta *c. consultationibus. 19. de Jure patronat. Rot. dec. 100. n. 4. coram Duran. in Placentina Canoniciatus. 1. Julii 1674. coram Tarraconen. & in Gerunden beneficii 5. Maii. 1649. coram Melrio. Cellus dec. 320. n. 2. & si Clericus presentatus ab Episcopo fuerit institutus, sed postea ei, qui presentavit, lis moveatur de jure patronatus, & alius in judicio evicerit, institutio ad eam presentationem facta tenet. *d. c. consultationibus. & ibi Fagnan. n. 6.* Modò presentans fuerit bonæ fidei possessor: nam si vel non possedit, sed tantum credebatur esse patronus, vel sciens se nullum jus habere, aliquem presentavit, qui ab Episcopo institutus sit, nihil valet, & sic ordinatus removeri debet. *d. c. consultationibus, & ibi Panorm. n. 6. Rota in Pisciens. beneficii 21. April. 1651. coram Tarraconen. & in Terdonen. juris Patronatus 9. Junii 1653. coram Albergato. Cellus dec. 199. n. 4. qui n. 1. probat, ad acquirendam quasi possessionem presentandi unicum actum ac unicam presentationem sufficere. Verùm Fagnan. loc. cit. num. 8. & seqq. notat, hodie presentationem non esse admittendam, nec presentatum instituendum, quantumcunque presentans sit in quasi possessione presentandi, nisi prius legitime doceat de titulo, & proprietate juris patronatus ex fundatione, vel dotatione, sive etiam ex multiplicatis presentationibus supra hominum memoriam ad præscriptum Trident. in sess. 25. de Reform. c. 9. eo solum casu excepto, quò constat, Ecclesiam esse patronatam, & lis solum inter duos presentatos vertitur, ad quem ex presentantibus jus presentandi pertineat, & cui ex presentatione jus acquisitum sit. *Carc. de Benefic. p. 5. cap. 5. num. 141. Rota in Pisana Capellania 20. Maii. 1594. & in***

Pampilonen. Vicaria de Arann 12. Maii. 1595.

Addidi. *intra tempus legitimum: Et verò 9 Patrono Laico ad presentandum quatuor. c. 3. & 27. de Jure patronat. Ecclesiastico sex menses, non à die vacationis, sed cognitionis, & notitiæ computandi, conceduntur. c. 22. X. & c. un. §. verùm. Eod. in 6. Cur ita? quia cum Patronus Ecclesiasticus in eo gravetur, quòd unum tantum presentare possit ad beneficium, & facta semel presentatione variare nequeat, dum Laico plures vel simul, vel successivè re integrâ & institutione nondum secutâ presentare licet. *cap. 24. & 29. de Jure patronat. ideo in eo saltem relevatur, quòd plus temporis habeat, ad inquirendum de Clerico aliquo idoneo. Non sufficit autem, quòd intra illud tempus semestre, aut quadrimestre eligatur, & designetur Clericus presentandus, sed ipsa actualis presentatio à Patrono, aut per ejusdem presentationis literas expediatur, oportet. Franc. in cit. c. un. §. verùm n. 1. & cum aliis Passer. ibid. num. 12. Aliàs pro illa vice beneficii provisio devolvitur ad Episcopum, sive illum, cui jus instituendi competit. cit. c. 3. 22. & 27. de Jure patronat. Gloss. in Clem. un. V. dispositionem de Supplend. neglig. Pralat. ita tamen, ut ab iis, presentatio extra tempus præfixum facta admitti, & presentatus institui possit per *c. literas. 4. & ibi Gloss. V. patientia. de Supplend. neglig. Pralat. Lambertin. de Jur. Patron. p. 2. lib. 2. art. 27. n. 3. & 5. Paris. de Resignat. benefic. lib. 7. q. 29. num. 31. nisi fortè admissio, ac institutio ejusmodi cedat in præjudicium tertii legitime presentati, Cellus dec. 279. n. 6.***

III. *Requiritur, ut instituendus sit dignus & idoneus, id est, ut qualitates ad beneficium, cui per institutionem præficiendus est, necessarias habeat. Hinc ante institutionem examen circa doctrinam, mores, ac canonica*

impedimēta subire, & si indignus repertus fuerit, repelli, si dignus admitti debet. *c. 5. 18. 24. & 29. de Jure patronat. Trident. sess. 24. c. 18. & sess. 25. c. 9. de Reform.* Quod si Ordinarius indignum instituerit, damnationem sibi acquirit, & tenetur Ecclesie læsæ damnum resarcire Instar Magistratus, qui minus idoneo tutelam pupilli commisit. *l. 1. Cod. de Magistrat. conven. Ancharam. & Cardinal. in Clem. 1. de Et. qual. & ord. practic. Rebuff. in Praxi tit. de Present. & Institut. num. 10.* Sin digno à Patrono intra tempus legitimum præsentato malitiosè institutionem denegaverit, Præsentato, & Patrono contra eum suppetit remedium appellationis, & querelæ. *arg. c. ex parte 10. de Concess. prob. Gloss. & Panormit. in c. pastoralis 29. de Jure patronat. & in c. cum Bertholdus 18. de Sentent. & rejudic.*

Illud hic quari potest: utrum Episcopus in casu, quo plures præsentantur, digniorem eligere, & instituere teneatur?

R. I. Si dignus à majori, dignior à minori parte, ac numero Patronorum præsentatus est, Episcopus dignum instituet, & digniori præferet, ut, qui tali casu non censetur præsentatus. *c. quoniam 3. & ibi Gloss. V. qui majoribus de Jure patron. Clem. plures Eod. Rota Piscien. beneficii 26. Novemb. 1650. coram Celso. & in Tirasonen. beneficii 20. Maii. 1658. coram Priolo.* Quamobrem si duo sint Patroni, Clericus & Laicus, unumque idoneum præsentârint, postea verò variando laicus, sicut potest, alterum æquè, aut magis idoneum præsentando accumulet, Episcopus necesse habet, primum instituere, cum sit potior, utpote ab utroque præsentatus, neque variare Laicus in præjudicium compatroni possit, ut optimè notat Panorm. in *c. cum autem 24. de Jure patron.* Planè si dignus præsentetur à minori parte Patronorum, & indignus à majori, dignus instituendus erit,

cum præsentatio indigni non veniat attendenda, & perinde habenda sit, ac si facta non fuisset, ex quo hoc in casu totum jus consollidatur in præsentante dignum. *arg. c. dubium 22. & c. congregato 53. de Elect. Vivian. de Jure patron. p. 2. lib. 11. c. 8. n. 12.*

2y. II. Si præsentati sint pares in voce, & tempus ad præsentandum de Jure Patronis concessum effluxerit, aut si plures à Patrono Laico simul, vel successivè præsentati fuerint, Episcopus, quem ex his vult, instituere non potest, nisi eorum merita sint omninò æqualia: aliàs namque tenetur eligere digniorem, sive magis idoneum, adèd ut si magis idoneo neglecto minus idoneum instituat, contra justitiam distributivam peccet. *c. quoniam 3. c. cum autem 24. & ibi Panormitan. Joan. Andr. aliique communiter de Jure patron. S. Thom. 2. 2. q. 185. a. 3.* Censetur autem dignior, seu magis idoneus, qui majoribus juvatur studiis, & meritis: *c. si forte dist. 63. Rota in Leodicen. prepositura Toronen. 19. Jan. 1650. in fin. princ. coram Card. Uschobono, qui est incorruptæ vitæ, & morum integritate, scientiâ, prudentiâque conspicuus: Barb. de Offic. & potest. Episc. alleg. 60. n. 101. Rota in d. Leodicen. prepositura s. cum Canonicis. 3. qui est graduatus in aliqua facultate: Puteus dec. 200. lib. 3. Barb. cit. num. 101. qui est Diæcelanus, incolæ, vel indigena: per *c. ult. de Clericis peregrin. Covarruv. pract. 99. c. 35. n. 5.* qui est pauperior, nullum habens beneficium: *Gloss. de Jure patronat. in l. honorificum n. 42. Seraphin. dec. 768. n. 50.* qui est magis versatus in officiis Divinis celebrandis, & qui aliàs animarum curam exercuit. *Borgnin. dec. 30. num. 1. p. 5. & Casar de Panimoll. dec. 137. n. 7.* qui est ætate senior. *Lambert. de Jure patronat. p. 3. lib. 2. a. 13. q. 5. n. 1. Barbar. lib. 1. constit. 23. n. 14. Rota dec. 291. num. 4. p. 4. Recent. Moneo tamen, quòd**

quod institutio digni omisso digniore facta sustineatur, ne alioquin cum damno Ecclesie sub hoc prætextu plurimas institutiones impugnari contingat, Panormit. in *c. pastoralis* 29. de *Jure patronat.* Azor. *Instit. moral.* p. 2. lib. 6. c. 22. q. 14. S. Thom. 2. 2. q. 63. a. 2.

R. III. Quando Episcopus Clericum idoneum, seu dignum, qui solus à Patrono Laico præsentatus erat, vel bonâ, vel malâ fide, durante adhuc tempore quadrimestri, rejecit, Patronus verò intra illud tempus alium fortè minus idoneum, absolutè tamen dignum, præsentavit. eumque Episcopus instituit, hic posterior dignus etiam priori digniori præferendus, & in possessione relinquendus est, non obstante appellatione infra illud tempus à primo præsentato ad Superiorem interpositâ; partim propter jus in re, quod secundo præsentatus per institutionem adeptus est; *c. si ibi absenti* 17. de *Præbend.* in 6. partim quia per appellationem interpositam Patrono laico præjudicare non potuit, quin cumulativè secundum præsentare posset, etsi non factâ secundâ præsentatione appellatio effectum habuisset, ut Episcopo alium instituere non licuisset. Gloss. & Panormit. in *c. pastoralis* 29. n. 2. & 6. de *Jure patronat.* Pirrhing. *ibid.* n. 101. Interim Episcopus, si primò præsentatum malitiosè ab institutione exclusit, eidem in pecuniam de alio competenti beneficio providere jubetur, quatenus puniatur in eo, in quo ipsum non est dubium deliquisse. Textus in *d. c. pastoralis.* & ibi DD.

IV. Ex parte Candidati *requiritur*, ut præsentatus coram Ordinario, sive eo, à quo instituendus est, personaliter sistatur. *c. cum & plantare* 3. §. in *Ecclesiis* ibi: *Episcopis re-præsentent. de Privil.* Verbum enim *re-præsentent* propriè idem sonat, ac *præsentem facio* juxta l. *consentaneum* 8. *Cod. Quomodo & quando judex.* & hinc præsentatio commu-

niter dicitur exhibitio personæ per Patronum Episcopo, vel alteri jus institutionis habenti legitime facta. Panormitan. in *c. ea noscitur.* 6. de *his, qua fiunt à Prælat.* Nec reclamat idem *c. ea noscitur.* in illis verbis: *per se, aut per literas personas idoneas Episcopis diocesanis præsentant;* sensus enim haud est quòd Clericus absens pro institutione præsentari possit, sed quòd Patronus præsentans etiam absens per literas præsentationem facere queat. Memini tamen quorundam Confistoriorum, & hujus quoque Salisburgensis Proto-Synedrii stylum esse, ut admittantur nonnunquam præsentationes per transmissionem instrumenti præsentationis factæ, & præsentati absentes instituantur, modò aliis noti existant; quam praxin approbat Innocent. in *c. in Lateranensi* 31. de *Præb.* Barb. de *Offic. & potest. Episc.* p. 3. alleg. 72. n. 11. & Gonzal. ad *Reg.* 8. *Cancell. Gloss.* 4. n. 86. & seqq. Quanquam, si subtiliter loqui velis, talis præsentatio in effectu potiùs nominatio sit, quàm vera, & formalis præsentatio.

Meritò quis dubitet: à quo instituendus sit Clericus præsentatus ad beneficium, in quo instituendi jus ad ipsum pertinet? Enimverò hic non potest institui à se ipso: quia inter dantem, & accipientem ad evitandam ambitionem debet esse distinctio personarum: *c. fin. h. t.* & nemo in proprio facto sibi ipsi auctoritatem præstare potest. l. 1. ff. de *Auctorit. tutor.* Neque à Procuratore, seu aliquo à se delegato: quia delegans institutus à delegato censeretur institutus à se ipso, quandoquidem *quæ facit per alium, est perinde, ac si faciat per se ipsum* juxta *c. 72. de Reg. Jur.* in 6. Sed nec ab alio: quia, ut in *cir. c. fin.* insinuatur, jus conferendi alius non habet. Vulgò placuit, talem esse instituendum vel ab Episcopo proprio, vel à S. Pontifice,

aut ejus Legato à Latere, vel ab eo, in quem ipse jus instituendi omnino, & absolute transtulit, ita ut eum proprio, & non ipsius presentati nomine instituere valeat. Panorm. in *cit. c. fin. n. 5. & 6. h. t.* Pirthing n. 17. in *fin.*

§. V.

14 *Materiam, seu objectum institutionis constituit beneficium vacans patronatum; Vacans, inquam: quoniam super vacaturo nec presentatio, nec institutio valet per c. nulla 2. c. constitutus 11. §. quia verò de Concess. prabend. Patronatum: siquidem si patronatui non subsit, in eo libera collatio, non institutio obtinet. c. cum in illis 16. §. cum autem de Prabend. in 6.*

§. VI.

15 *Forma institutionis tribus requisitis absolvitur.*

*Primum est, ut institutionem precedat Patroni presentatio. c. decernimus 32. causa 16. q. 7. c. illud 8. de Jure patronat. Alioquin institutio erit ipso jure nulla, modò Patronus, cum hoc sciret, institerit, & intra tempus ad presentationem concessum egerit de contemptu. d. c. decernimus. Panorm. in *cit. c. illud & c. ex insinuatione de Jure patronat. Felin. in c. cum Bertholdus 18. de Sent. & re jud. Flamin. Paris. de Resignat. benefic. lib. 8. q. 10. n. 10. Zerola in Prax. Episc. p. 1. V. jus patronatus §. 8. dub. 8. non obstante d. c. illud in fin. nam, ut Panormitanus interpretatur, ibi ejusmodi institutio irritanda dicitur, non de jure, sed de facto, quatenus defacto processit, & hoc, ut evitetur jurium correctio. Quòd si ex postfacto Patroni consensus accesserit, subsistet talis institutio saltem ut ex nunc, etsi non ut ex tunc, sicut loquuntur DD. quia invalida tantum est in favorem Patroni. Felin. d. c. cum Bertholdus n. 9. posse enim consensum tam in ipso actu, quam post actum apponi, tenet Innocentius in c. cum**

consuetudinis 9. de Consuetud. per c. cum nos 3. & ibi Interpp. de his que sunt à Pralatis.

*Alterum est, ut ante institutionem nominatim vocentur contradictores, si qui appareant, vel si nullus talis adsit, edictum generale ad valvas Ecclesie affigatur, quo preemporie, si qui velint se opponere, citentur, ut statuto die ad locum institutionis faciende veniant, causas impugandae presentationis, aut impediendae institutionis dicturi juxta c. fin. de Elect. in 6. ita ut his ommissis nulla & irrita sit institutio in beneficiis tam simplicibus quam curatis. Joan. Andr. Dominic. & Ancharan. in *cit. c. fin. Gabriel lib. 1. consil. 199. n. 2. Lælius Zechus de Benef. c. 12. n. 27. Garc. eod. tract. p. 9. c. 4. n. 1. & seqq. ubi id pluribus Rotæ decisionibus confirmat. Rochus de Jure patronat. V. honorificum q. 2. n. 5. & q. 38. n. 69. Nisi alicubi (ut passim est) consuetudo esset in contrarium. Lambertin. de Jure patronat. lib. 2. p. 2. q. 6. art. 14. quem secuta est Rota in una Lamaſcen. benefic. 21. Junii 1596.**

Tertium requisitum est, ut Ordinarii, sive 6 ejus, qui jus instituendi habet, auctoritas interveniat. l. ex frequentibus 3. h. t. Trident. sess. 14. de Reformat. c. 13. & sess. 25. c. 9. Hæc auctoritate neglecta si Patronus laicus Clericum in Ecclesia patronata instituere præsumat, excommunicabitur: & Clericus peperam institutus communionem privabitur, atque si in delicto persistit, à ministerio Ecclesiastico, & ordine deponetur. c. praterea 4. & c. relatam 21. de Jure patronat. Insuper talis Clericus, si postea in illo, vel alio beneficio Canonicam institutionem impetrare velit, vitium intrusionis exprimere necessum habet, tanquam inhabilis ad beneficia redditus. arg. c. quisquis 43. de Elect. Panormit. in d. c. praterea. n. 2.

Ceterum quo tempore facienda sit præsentati institutio, jure definitum non est, ut docet Gloss. in c. *quàm sit* 6. V. *quàm citius de Elect.* in 6. Garc. de *Benef. p. 10. c. 4. n. 1.* Rebuff. in *Prax. tit. de Devolut. n. 6.* Rota dec. 4. v. *præterea nullum de Jure patronat. in noyes. Cell. decis. 144. n. 10.* Quod si tamen postquam debite petita est institutio, diutius, v. g. ultra duos menses differatur, ejus, ad quem pertinet jus instituendi, Superior, puta Metropolitanus, Legatus, aut Nuntius, vel ipse S. Pontifex à præsentato implorandus est, quatenus præfigat certum terminum; intra quem si non instituerit, ipse supplebit defectum, ac negligentiam vel compellendo illum, vel per se ipsum instituendo. Garc. cit. c. 4. n. 5. Pirrhing *h. t. n. 19.*

§. VII.

17 Finis institutionis est, ut per eam beneficio patronato vacanti collationis locò provideatur, & quidem de Clerico, quem Patronus præsentavit.

§. VIII.

18 Effectus institutionis est, quòd sola titulum, sive jus plenum in beneficio tribuat Clerico, qui per præsentationem ad illud jus tantum ad rem acquisivit. c. *si tibi absenti* 17. & ibi DD. de *Præbend. in 6.* Quapropter ad eòd necessaria est, ut si præsentatus sine hac beneficium patronatum occuparet, seque administrationi ingereret, nihil juris consequeretur, imò jure ex præsentatione quæsito ipsò factò privaretur arg. c. *avaritia* 5. de *Elect. in 6.* Quod non solum obtinet in *electione*, de qua expressè loquitur, & in *postulatione* juxta c. *bona memoria* 23. X. *Eod.* sed etiam in *præsentatione*, ac persona præsentati, ut in d. c. *avaritia* post alios notat Franc. Gabriel *consil. 199. n. 3. lib. 1. P. Engel h. t. n. 2.* Garc. de *Benef. p. 11. c. 12. n. 216.* Id tamen hinc rectè desumi, negat Lessius de *J. & F. lib. 2. c. 34. n. 15.* eò quòd d. c. *avaritia* constitutio

pœnalis, consequenter ab electis ad Prælaturas, & dignitates pastorales, de quibus differit, non sit porrigenda ad præsentatos ad inferiora beneficia.

§. IX.

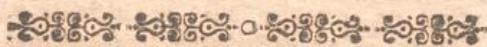
Affinis huic institutioni est I. concessio curæ animarum, id est, approbatio Episcopi diocæsani in ordine ad curam animarum, quæ dicitur *institutio authorizabilis*, & communiter inter jura Episcopalia numeratur: licet enim ex consuetudine, vel privilegio alicui præter Episcopum competat institutio, vel collatio beneficii, non tamen eò ipsò etiam exercitium curæ animarum dare potest Beneficiatò, sed ab Episcopo obtinendum est, etiam prævio speciali examine, si ita visum fuerit Episcopo, *contrariis privilegiis, & consuetudine quacunque etiam immemoriali* (intellige de antecedentibus) *non obstantibus.* Trident. *sess. 23. de Reformat. c. 15.* cum quo concordat Bulla Gregorii XV. *Inscrutabili de Anno 1622.* & Bulla Urbani VIII. *Cum sicut accipimus de Anno 1628.* Nihilominus hanc institutionem authorizabilem, instar aliorum jurium Episcopaliùm, à Prælatibus inferioribus præscribi posse, probat Panorm. in c. *cum non liceat* 12. n. 17. de *Præsc. Barb. de Offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 72. n. 185. alleg. 127. num. 14.* Neque verò lex, quæ tollit consuetudinem contrariam generalem tollit particularem præscriptionem arg. c. 1. de *Constit. in 6.* item & privilegium facilius tollitur, quàm præscriptio: quia illud ex mera liberalitate descendit, hæc jure communi, & ex publica causa ad tollendas lites introducta est.

II. Investitura, seu actualis traditio, & introductio in possessionem beneficii, quæ installatio, aut *institutio corporalis* appellatur, & fieri solet per occupationem actualem cujusdam rei ad illud beneficium pertinentis; ut puta per traditionem clavium, & introductionem in domum parochiale.

I 2

Hanc

Hanc aliqui distribuunt in investituram *realem*, & *verbalem*, prout scilicet contingit vel per corporalem introductionem, vel tantum per verba cum traditione alicujus signi; quam posteriorem existimant, non tribuere actualem possessionem, sed solum jus ad illam. P. Engel *h. t. n. 5.* Illud certum est, quod, si cui beneficium collatum sit, ejusdem actualem possessionem propria autoritate apprehendere nequeat sine Superioris autoritate, qui de jure communi est Archidiaconus. *c. ad hoc 7. c. ut nostrum 9. de Offic. Archidiacon.* excepto casu, quo beneficium est litigiosum, & occupatum ab alio, quem proinde expelli oporteat: tunc quippe etiam actualis introductio ad Episcopum spectat, sicut & ferme univrsim hodie de consuetudine ei tribuitur. *c. licet Episcopus 29. de Præbend. in 6.*

TITULUS VIII. De concessione præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

SUMMARI A.

1. *Definitur collatio.* 2. *Potestas conferendi beneficia è quo jure descendat?* 3. 4. *Quatenus competat S. Pontifici?* 5. 6. *Legatis?* 7. 8. *Episcopis, & Capitulis?* 9. 10. *Aliis Prælati?* 11. *Laicis?* 12. *Beneficium cui conferendum?* 13. *usque 17. Ut conferri possit, debet esse vacans.* 17. *usque 26. non reservatum, aut affectum.* 26. *Nec patronatum.* 27. *usque 30. Assignantur collationis requisita.* 30. *finis 31. 32. effectus.*

AB institutione non multum quoque discrepat concessio præbendæ, seu, ut propria phrasî vocatur, *collatio*; imò in lata significatione institutionem comprehendit, ut advertit Rebuff. in *Prax. benef. tit. Formæ vicariatus. n. 127.*

§. I.

- I** *Definitur collatio, quod sit vacantis beneficii concessio gratuita, & omnino libera, seu*

absque alterius præsentatione, ac nominatione facta. P. Engel *de Instir. n. 1.*

§. II.

Causa efficiens collationis, seu concessionis præbendæ alia est remota, alia proxima.

Remota est jus Canonicum, quod Episcopis, aliisque Collatoribus facultatem tribuit, liberè, & sine alterius nominatione, aut præsentatione concedendi beneficium Clerico idoneo, cui libuerit, præscriptâ certâ formâ, ac solemnitatibus.

Proxima sunt Collatores: S. Pontifex, Legati à latere, Episcopi, & Capitula, Abbates, alique, quibus jus conferendi ex speciali fundatione, privilegio, aut præscriptione competit.

S. Pontifex, tanquam Ordinarius omnium Ordinariorum, supremam, eamque absolutam potestatem habet in omnibus beneficiis totius Orbis Christiani juxta *c. 2. de Præbend. in 6. & Clem. 1. Ut lite pendente.* Et quidem in primordio nascentis Ecclesiæ, ac circa primam beneficiorum divisionem solus Papa omnia conferebat, & nemo alius hanc potestatem habebat teste Tamburino *de Jure Abbat. tom. 3. disp. 9. q. 1. n. 1.* Flam. Parif. *de Resignat. benef. lib. 1. q. 10. n. 47.* Crescente postea, & dilatata Ecclesia in partem sollicitudinis vocati sunt Episcopi, & facultatem plenissimam disponendi circa beneficia, quam Papa in toto mundo habebat, eandem in omnibus Ecclesiis suæ Diocesis acceperunt juxta *c. 3. & 4. causâ 10. q. 1. c. omnes basilica causâ 16. q. 7.* atque in hoc rerum statu nulla beneficia specialiter Sedi Apostolicæ reservabantur, sed confusè nunc Papa, nunc Episcopus providebat, erâque locus præventioni, ita scilicet, ut si unus à Papa, alter ab Ordinario collationem accepisset, tempus datæ & collationis inspiceretur, & qui prior tempore, potior jure haberetur. Gonzal. *ad Reg.*